

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԳՈՐԾԻ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

4 փետրվարի 2025 թվական

ք. Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահ Լիլիթ Թադևոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատի նախագահ Հովսեփ Բեդկյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գոռ Հակոբյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահ Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, նիստում ուսումնասիրելով թիվ Վ.Դ/5320/05/23 գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը 2023 թվականի հուլիսի 6-ին հայցադիմում է ներկայացրել (փոստին է հանձնել) ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության, երրորդ անձ ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի՝ 2023 թվականի մարտի 17-ին «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող

մասնակիցների ցուցակում ներառելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք՝ «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը նշված ցուցակից հանելու պահանջների մասին:

2. ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2024 թվականի նոյեմբերի 5-ի որոշմամբ հայցադիմումը վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2024 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշմամբ գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2025 թվականի հունվարի 27-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

5. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ և 77-րդ հոդվածներին, 81-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 202-րդ հոդվածին, 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասին, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին ու 2-րդ մասերին, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ 2010 թվականի դեկտեմբերի 3-ի թիվ ԵԱԲԴ/1369/02/09 և 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ՎԴ/1621/05/14 գործերով արտահայտած իրավական դիրքորոշումներին՝ ՀՀ վարչական դատարանը 2024 թվականի նոյեմբերի 5-ի որոշմամբ գործը վերահասցեագրել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. «(...) [Օ]րենսդրի նպատակն ուղղված է եղել գնումների հետ կապված հարաբերությունները որպես քաղաքացիաիրավական դիրարկելուն, ինչպիսի հարաբերություններ են նաև մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող

մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք նույնպես դիտարկվում են որպես քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների քաղկացուցիչ մաս:

Քննարկվող դեպքում սույն գործով վեճն, ըստ էության, վերաբերում է Հայցվորին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերություններին, որպիսիք կարգավորվում են քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, հերևաբար Դատարանը գտնում է, որ ներկայացված պահանջը ենթակա չէ ՀՀ վարչական դատարանում քննության, հերևաբար հայցադիմումը պետք է վերահասցեագրել Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին»¹:

6. Հղում կատարելով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի՝ 2009 թվականի փետրվարի 3-ի թիվ ՍԴՌ-787 որոշմամբ արտահայտած իրավական դիրքորոշմանը, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ 2011 թվականի հուլիսի 27-ի թիվ ԵԱԲԴ/0433/02/11 և 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ՎԴ/0830/05/14 գործերով արտահայտած իրավական դիրքորոշումներին՝ Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2024 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) Հայցվորը չի վիճարկել գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու մասին որոշումը, որը հանդիսանում է ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով սահմանված գնումների հետ կապված վեճ և ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի ենթակայությանը:

(...)

¹ Տե՛ս դատական գործը, հատոր 2-րդ, թերթեր 168-173:

Սույն գործի շրջանակներում հայցադիմումը ներկայացվել է հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտի՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության դեմ, այդ իրավահարաբերության բովանդակությունը կազմում է հանրային իշխանական լիազորությամբ օժտված սուբյեկտի կողմից իր հանրային իշխանական լիազորությունների իրականացման պարտականությունը և այդ իրավահարաբերությունը ծագել է հանրային շահի իրացման կապակցությամբ:

Ավելին, անդրադառնալով ՀՀ Վարչական դատարանի 05.11.2024 թվականի որոշման հիմքում դրված ՀՀ Վճռաբեկ Դատարանի թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործով 04.07.2024 թվականին կայացրած որոշմանը, գրնում ենք, որ այն կիրառելի չէ սույն գործի շրջանակներում, քանի որ թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործի շրջանակներում ներկայացված է եղել պարտավորեցման հայց, որի շրջանակներում ինդրել են Դատարանին պարտավորեցնել պարասիսանողին ընդունել բարենպաստ վարչական ակտ՝ ցուցակից հանելու մասին, իսկ սույն գործի շրջանակներում ներկայացված հայցապահանջը վերաբերում է պարասիսանողի գործողությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելուն»²:

Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը.

7. Սույն գործով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. *հիմնավոր՞ր է արդյոք Երևան քաղաքի առաջին սարյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/5320/05/23 գործն ըստ «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պարասիսանավորությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության, երրորդ անձ ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի՝ 2023 թվականի մարտի 17-ին «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք՝ «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը նշված ցուցակից հանելու պահանջների մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին սարյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:*

² Տե՛ս դատական գործը, հատոր 3-րդ, թերթեր 10, 11:

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Մասնագիտացված դատարաններն են՝

1) վարչական դատարանը. (...)»:

Նույն օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը քննում է դատական կարգով քննության ենթակա բոլոր գործերը, բացառությամբ մասնագիտացված դատարանների ենթակայությանը վերապահված գործերի»:

Նույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Վարչական դատարանին են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գործերը»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Քաղաքացիական գործերը ենթակա են քննության առաջին արյանի դատարանում, բացառությամբ «Մասնկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի և հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա գործերի»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Քաղաքացիական են համարվում իրավունքի մասին վեճի հետ կապված բոլոր գործերը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանի (...) կամ Սահմանադրական դատարանի իրավասությանը վերապահված գործերի»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի համաձայն՝ «(...) 2. Գատարանը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարչական դատարանից վերահասցեագրված հայցադիմումը վարույթ ընդունելու կամ գործը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ գործի ենթակայությանը:

(...)

5. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատը գործը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից հնգօրյա ժամկետում որոշում է գործի ընդդատությունը կամ ենթակայությունը:

6. Սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված դեպքերում Վճարել դարարանի նախագահը և Վճարել դարարանի բոլոր պալատների նախագահները գործը Վճարել դարարանում սրանալու պահից տասնօրյա ժամկետում որոշում են գործի ենթակայությունը:

7. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունելու համար Վճարել դարարանի նախագահը հրավիրում է նիստ՝ իր և Վճարել դարարանի բոլոր պալատների նախագահների մասնակցությամբ, որն իրավագոր է, եթե դրան մասնակցում են նիստին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք:

8. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով նախատեսված որոշումն ընդունվում է նիստին ներկա անձանց ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում: Որոշմանը կողմ քվեարկած դարավորների կազմից և նրանց կողմից որոշված դարավորը կազմում է որոշման նախագիծը:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դարարանը համարվում է իրավասու դարարան:

10. Սույն հոդվածի 6-րդ մասով սահմանված կարգով գործի ենթակայությունը սահմանելու մասին որոշում կայացվելու դեպքում չի կարող վերաքննիչ բողոք բերվել սույն օրենսգրքի 365-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 11-րդ կետի հիմքով այն պարճատարանությամբ, որ գործը ենթակա չի եղել քննության քաղաքացիական դարավարության կարգով»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ «Առաջին արյանի դարարանը մերժում է հայցադիմումի ընդունումը, եթե գործը ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դարավարության կարգով»:

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Վարչական դարարանին ընդդարյա են հանրային իրավահարաբերություններից ծագող բոլոր գործերը (...):»:

9. Նախորդ կետում վկայակոչված իրավադրույթների վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրն առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին է վերապահել այն բոլոր գործերը, որոնց քննությունը վերապահված չէ

մասնագիտացված դատարաններին, այդ թվում՝ վարչական դատարանին: Մինևույն ժամանակ, օրենսդիրը սահմանել է վարչական դատարանի ընդդատության շրջանակը, որում ներառված են հանրային իրավահարաբերություններից բխող վեճերի վերաբերյալ գործերը: Փաստորեն, որևէ դատական գործի՝ վարչական կամ առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում քննության ենթակա լինելու հարցը որոշվում է՝ հիմք ընդունելով այն իրավահարաբերության բնույթը (մասնավոր կամ հանրային), որից բխող վեճը հանձնվում է դատարանի քննությանը:

10. Սույն գործով վիճելի իրավահարաբերության բնույթը պարզելու համար անհրաժեշտ է վերլուծել գնումների գործընթացի հետ կապված իրավահարաբերությունները կարգավորող իրավական նորմերը:

11. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 24-րդ հոդվածի 3.1-ին մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը քննվում են Երևան քաղաքի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 202-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ *«Դատարանը հարուկ հայցային վարույթի կարգով քննում է հետևյալ գործերը՝ «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված գնումների հետ կապված վեճերը»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 234.5-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Դատարանը սույն գլխով սահմանված կարգով քննում և լուծում է «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պարզիրարուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերը»:*

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենքը կարգավորում է պարզիրարուների կողմից սպրանքներ, աշխատանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելու գործընթացի հետ կապված հարաբերությունները,*

ասհմանում այդ հարաբերությունների կողմերի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները»:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ, 13-րդ և 23-րդ կետերի համաձայն՝ «Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները. **գնում**՝ պարվիրատուի հարուցմամբ՝ ընտրված մասնակցի հետ պայմանագիր կնքելու միջոցով բոլոր տեսակի ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, լիզինգը, պարվիրատուի կողմից նվիրաբերության կարգով իրավաբանական անձանց հարկացվող միջոցների հաշվին ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռքբերումը, փոխանակման ձևով ապրանքի, աշխատանքի կամ ծառայության ձեռքբերումը, **լիազորված մարմին**՝ պետական ֆինանսների կառավարման բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության քաղաքականությունը մշակող և իրականացնող՝ Հայաստանի Հանրապետության գործադիր իշխանության պետական մարմին, **գնման գործընթաց**՝ գնում կատարելու նպատակով գնումների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերի, իրավունքների և պարտականությունների իրագործմանն ուղղված գործողությունների ամբողջություն, ներառյալ՝ գնումների պլանավորումը, գնման առարկայի բնութագրի հաստատումը, պայմանագրի կատարումը և կառավարումը»:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն՝ «Բացառությամբ սույն օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 3-րդ, 4-րդ և 5-րդ կետերով նախատեսված ընթացակարգով գնում կատարելու դեպքերի, գնումների ընթացակարգերին մասնակցելու իրավունք չունեն այն անձինք՝ որոնք հայտը ներկայացնելու օրվա դրությամբ ներառված են գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում: Մասնակիցն ընդգրկվում է նշված ցուցակում, եթե՝ խախտել է պայմանագրով նախատեսված կամ գնման գործընթացի շրջանակում սրանձնած պարտավորությունը, որը հանգեցրել է պարվիրատուի կողմից պայմանագրի միակողմանի լուծմանը կամ գնման գործընթացին տվյալ մասնակցի հետագա

մասնակցության դադարեցմանը և մասնակիցը հրավերով և (կամ) պայմանագրով սահմանված ժամկետում չի վճարել հայրի, պայմանագրի և (կամ) որակավորման սպահովման գումարը»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Սույն հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետում նշված ցուցակը, այդ թվում՝ ռուսերեն, վարում և հրապարակում է լիազորված մարմինը: Լիազորված մարմինը մասնակցին ներառում է գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում պարզվիրարուի ղեկավարի պարճատաքանված որոշման հիման վրա: Սույն մասում նշված որոշումը պարզվիրարուի ղեկավարը կայացնում է գնման ընթացակարգը չկայացած հայրարարվելու կամ կնքված պայմանագրի վերաբերյալ հայրարարությունը հրապարակելու կամ պայմանագիրը միակողմանի լուծելու մասին հայրարարությունը հրապարակելու օրվան հաջորդող տասն օրվա ընթացքում: (...):»:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Յուրաքանչյուր շահագրգիռ անձ իրավունք ունի բողոքարկելու պարզվիրարուի, գնահատող հանձնաժողովի գործողությունները (անգործությունը) և որոշումները Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դարավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով:

Յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դարավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով մինչև հայրերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախատրակավորման հայրարարության կամ հրավերի պահանջները»:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ»:

12. Տվյալ դեպքում օրենսդիրը գնումների հետ կապված վեճերով գործերի քննության համար նախատեսել է ենթակայության և ընդդատության որոշակի

կանոններ: Մասնավորապես՝ օրենսդիրը սահմանել է, որ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 27.2-րդ գլխով նախատեսված գնումների հետ կապված վեճերով գործերը ենթակա են քննության բացառիկ տարածքային ընդդատության կարգով՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում: Ընդ որում, այդ գործերից միայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերի քննությունն է նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով:

Մինչույն ժամանակ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով օրենսդիրը չի բացառել առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանում նաև գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերի քննությունը՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ պարբերությամբ սահմանելով, որ յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի *Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված կարգով* մինչև հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետը բողոքարկելու գնման առարկայի բնութագրերը, նախաորակավորման հայտարարության կամ հրավերի պահանջները:

Բացի այդ՝ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասով օրենսդիրն ուղղակիորեն սահմանել է, որ *գնումների հետ կապված հարաբերությունները վարչական հարաբերություններ չեն, և դրանք կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ*: Նման օրենսդրության բաղկացուցիչ մաս է կազմում նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրքը:

Վերոգրյալից հետևում է նաև, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահմանված՝ պատվիրատուի և գնահատող հանձնաժողովի գործողությունների (անգործության) և որոշումների բողոքարկման հետ կապված վեճերը քննվում են ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված հատուկ հայցային վարույթի կարգով, իսկ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված գնումների հետ կապված այլ վեճերով գործերը ենթակա են

քննության ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված ընդհանուր հայցային վարույթի կարգով:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածով օրենսդիրը կարգավորել է մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք իրենցից ենթադրում են գնման գործընթացի իրականացմանն ուղղված որոշակի գործողությունների կատարում:

Վերոգրյալից հետևում է, որ օրենսդրի նպատակն ուղղված է եղել գնումների հետ կապված հարաբերությունները որպես քաղաքացիաիրավական դիտարկելուն: Այդպիսի հարաբերություններ են նաև մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերությունները, որոնք նույնպես դիտարկվում են որպես քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների բաղկացուցիչ մաս:

13. Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը 2023 թվականի հուլիսի 6-ին հայցադիմում է ներկայացրել (փոստին է հանձնել) ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության, երրորդ անձ ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի՝ 2023 թվականի մարտի 17-ին «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք՝ «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը նշված ցուցակից հանելու պահանջների մասին³,

- վերոնշյալ գործը ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2024 թվականի նոյեմբերի 5-ի որոշմամբ վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ այն պատճառաբանությամբ, որ սույն վեճը վերաբերում է հայցվորին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու հետ կապված հարաբերություններին, որպիսիք կարգավորվում են քաղաքացիաիրավական

³ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, հետևաբար ներկայացված պահանջը ենթակա չէ ՀՀ վարչական դատարանում քննության⁴,

- Երևան քաղաքի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2024 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին աստիճանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ սույն գործով հայցադիմումը ներկայացվել է հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտի՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության դեմ, այդ իրավահարաբերության բովանդակությունը կազմում է հանրային իշխանական լիազորությամբ օժտված սուբյեկտի կողմից իր հանրային իշխանական լիազորությունների իրականացման պարտականությունը և այդ իրավահարաբերությունը ծագել է հանրային շահի իրացման կապակցությամբ, ավելին՝ անդրադառնալով ՀՀ վարչական դատարանի 05.11.2024 թվականի որոշման հիմքում դրված՝ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործով 2024 թվականի հուլիսի 4-ին կայացրած որոշմանը, գտել է, որ այն կիրառելի չէ սույն գործի շրջանակներում, քանի որ նշված գործով ներկայացված է եղել պարտավորեցման հայց, իսկ սույն գործի շրջանակներում ներկայացված հայցապահանջը վերաբերում է պատասխանողի գործողությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելուն⁵:

14. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 8-12-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ հարկ է նկատել, որ սույն գործով «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության և լիազոր մարմնի՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության միջև ծագած վեճը ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից պատվիրատուի կայացրած որոշման հիման վրա մասնակցին գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելու վերաբերյալ է, այսինքն՝ գնումների

⁴ Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

հետ կապված այնպիսի իրավահարաբերությունների, որպիսիք, «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, վարչական իրավահարաբերություններ չեն, և կարգավորվում են ՀՀ քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով:

Ինչ վերաբերում է դատարանի այն դիրքորոշմանը, որ տվյալ դեպքում ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի թիվ ՎԴ/5798/05/24 գործով 2024 թվականի հուլիսի 4-ին կայացրած որոշումը կիրառելի չէ սույն գործի շրջանակներում, քանի որ նշված գործով ներկայացված է եղել պարտավորեցման հայց, իսկ սույն գործի շրջանակներում ներկայացված հայցապահանջը վերաբերում է պատասխանողի գործողությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելուն, ապա հարկ է նշել, որ գնումների գործընթացի շուրջ ծագող հարաբերություններն իրենց բնույթով մասնավոր հարաբերությունն են, ուստի դրանց շուրջ ծագող վեճը, անկախ ներկայացված հայցի առարկայի ձևակերպումից, ենթակա է ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի քննությանը:

15. Վերոգրյալից հետևում է, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/5320/05/23 գործն ըստ «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության, երրորդ անձ ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի՝ 2023 թվականի մարտի 17-ին «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք՝ «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը նշված ցուցակից հանելու պահանջների մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին, հիմնավոր չէ:

Ուստի, «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՎԴ/5320/05/23 գործը

ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

թիվ ՎԴ/5320/05/23 գործն ըստ «Օվալ Պլաստիկ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության հայցի ընդդեմ ՀՀ ֆինանսների նախարարության, երրորդ անձ ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակազմի՝ 2023 թվականի մարտի 17-ին «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը գնումների գործընթացին մասնակցելու իրավունք չունեցող մասնակիցների ցուցակում ներառելը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, որպես հետևանք՝ «Օվալ Պլաստիկ» ՍՊ ընկերությանը նշված ցուցակից հանելու պահանջների մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ**

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀՈՎՍԵՓ ԲԵԴԵՎՅԱՆ**

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ
ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԳՈՌ ՀԱԿՈԲՅԱՆ**

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ**

**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՎԹՅԱՆ**